

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Jednotlivec a veřejná správa II. Prameny práv a povinností

JUDr. Vladimír Sharp, LL.M., Ph.D.

Program

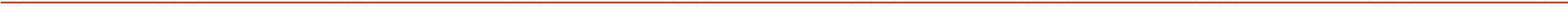
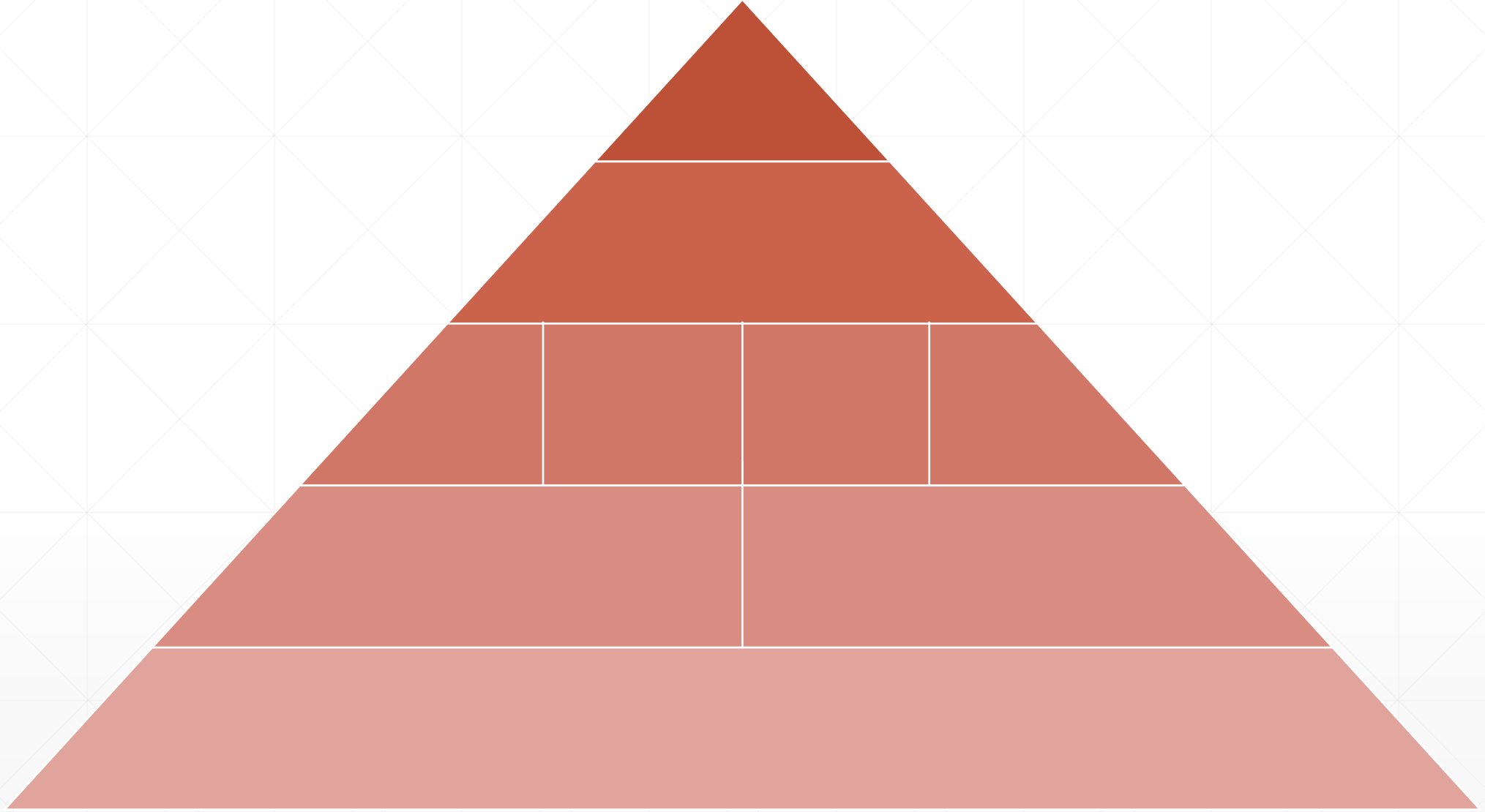
1. Zdroje práv a povinností obecně
  2. Ústavní a zákonné základy správního práva
  3. Podzákonné právní předpisy
  4. Vnitřní a statutární předpisy ve správním právu
  5. Soft law a judikatura
-

Prameny práv a povinností obecně

1. Ex lege
  2. Ex actu
  3. Ex contractu
  4. (Ex delicto?)
-

Právní předpisy

I.

- Ústavní pořádek
- MSLP

II.

- Zákony
- Zákonná opatření Senátu
- Mezinárodní smlouvy (aplikační přednost)
- Event. další předpisy

III.

- Nařízení (jako teoretická kategorie)
- Obecně závazné vyhlášky

IV.

- Statutární předpisy
- Vnitřní předpisy

V.

- Best practice
  - Technické normy
  - Standardy
  - Dohledové benchmarky
  - Rozhodovací praxe
-

Podzákonné právní předpisy

Podzákonné **X** prováděcí předpisy

Podzákonné právní předpisy

- Nařízení (teoretická kategorie)
    - Nařízení vlády
    - Vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů
    - Nařízení obcí a krajů
  - Obecně závazné vyhlášky
-

Podzákonné právní předpisy

- Čl. 78 Ústavy
  - Čl. 79 odst. 3 Ústavy
  - Čl. 104 odst. 3 Ústavy
-

Podzákonné právní předpisy

„K provedení zákona a v jeho mezích je vláda oprávněna vydávat nařízení. Nařízení podepisuje předseda vlády a příslušný člen vlády.“

Čl. 78 Ústavy

Podzákonné právní předpisy

„Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“

Čl. 79 odst. 3 Ústavy

Podzákonné právní předpisy

*„Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat
obecně závazné vyhlášky.“*

Čl. 104 odst. 3 Ústavy

Obecně závazné vyhlášky

„Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.

Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“

§ 2 zákona č. 128/2000 Sb.

Obecně závazné vyhlášky

„Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.“

§ 35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb.

Obecně závazné vyhlášky

„Podle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích; rovněž podle čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nesmí být nikdo nucen činit, co zákon neukládá.

*Obec tudíž může vydávat obecně závazné vyhlášky, jejichž obsahem jsou právní povinnosti, **jen na základě a v mezích zákona**. K vydání obecně závazné vyhlášky, jejímž obsahem jsou právní povinnosti, je obec proto oprávněna **jenom v případě výslovného zákonného zmocnění**.“*

Nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 5/93

Obecně závazné vyhlášky

„Ustanovením čl. 104 odst. 3 Ústavy České republiky, podle kterého mohou zastupitelstva v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky, byly obce nadány pravomocí vydávat obecně závazné vyhlášky.

*Obec se při vydávání obecně závazných vyhlášek zákonem. Tomuto zákonnému příkazu odpovídá vymezení věcných oblastí, v nichž je obec oprávněna **originárně, tj. bez zákonného zmocnění, v pravém smyslu tvořit právo.**“*

Nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 63/04

Obecně závazné vyhlášky

„Zastupitelstva obcí při vydávání obecně závazných vyhlášek však také musí respektovat stávající právní úpravu, tedy existenci zákonů jakožto norem vyšší právní síly, a nejsou oprávněna k tomu, aby právní vztahy takto upravené upravovala obecně závaznou vyhláškou odlišným způsobem. V případě, že by obec upravila již zákonem jednou upravené vztahy, nešlo by o pouhé superfluum k zákonné úpravě. To se projevuje i v tom, že zvláštní zákonná úprava zpravidla obsahuje i způsoby kontroly dodržování stanovených pravidel a s tím související sankční pravidla.

*Obec by však inkorporováním zákonného pravidla do obecně závazné vyhlášky obce vlastně **rozšiřovala svou sankční působnost**, neboť porušení pravidla stanoveného touto obecně závaznou vyhláškou by mohla samostatně sankcionovat. Porušení povinnosti stanovené v obecně závazné vyhlášce obce právnickou či podnikající fyzickou osobou by bylo správním deliktem ve smyslu § 58 a 59 zákona o obcích. Také z tohoto důvodu tak **není přípustné, aby obec upravovala obecně závaznou vyhláškou povinnosti, které jsou již stanoveny zvláštním zákonem.**“*

Nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 69/04

Podzákonné právní předpisy

Originární	Prováděcí se zmocněním	Prováděcí bez zmocnění
<ul style="list-style-type: none"> - Jsou podzákonné, ale nejsou prováděcí (tj. neprovádějí žádný konkrétní zákon) - (Ne)vyžadují zákonné zmocnění k přijetí - Obecně závazné vyhlášky	<ul style="list-style-type: none"> - Provádějí zákon - Vyžadují explicitní zmocnění zákonem, aby mohly být vydány - Např. vyhlášky ministerstev, nařízení obcí a krajů atd.	<ul style="list-style-type: none"> - Provádějí zákon - Přesto <u>ne</u>vyžadují explicitní zákonné zmocnění - Nařízení vlády podle čl. 78 Ústavy

OZV – dozor

- Dozor nad samostatnou působností obcí vykonává Ministerstvo vnitra
  - OZV odporuje zákonu – MV vyzve obec k nápravě
  - Obec nezjedná nápravu do 60 dnů – pozastavení účinnosti
+ stanovení přiměřené lhůty k nápravě (příp. pozastavení bez výzvy)
  - Obec nezjedná nápravu do 30 dnů po uplynutí lhůty – návrh na zrušení k ÚS
-

OZV – přezkum

- Čtyřstupňový test posuzování OZV (Pl. ÚS 63/04):
    1. Pravomoc
    2. Působnost
    3. Zneužití působnosti
    4. Nerozumnost
-

Nařízení – dozor

- Dozor nad přenesenou působností vykonává bezprostředně nadřízený orgán (krajský úřad nebo MV)
  - Nařízení odporuje zákonu – KÚ / MV vyzve k nápravě
  - Obec / kraj nezjedná nápravu do 60 dnů – pozastavení účinnosti + stanovení přiměřené lhůty k nápravě (příp. pozastavení bez výzvy)
  - Obec / kraj nezjedná nápravu do 30 dnů po uplynutí lhůty – návrh na zrušení k ÚS
-

Právní předpisy v. opatření obecné povahy

Opatření obecné povahy

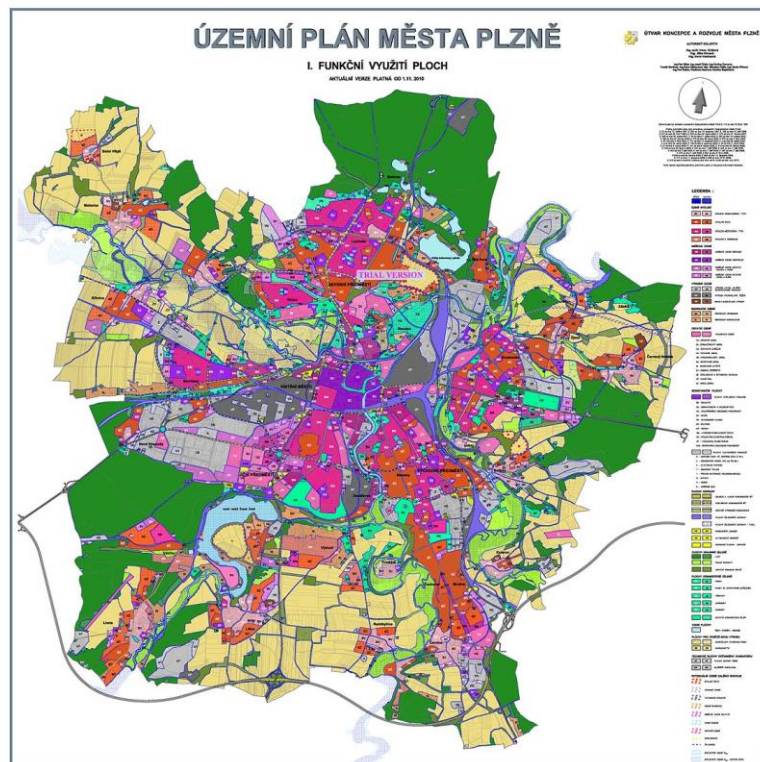
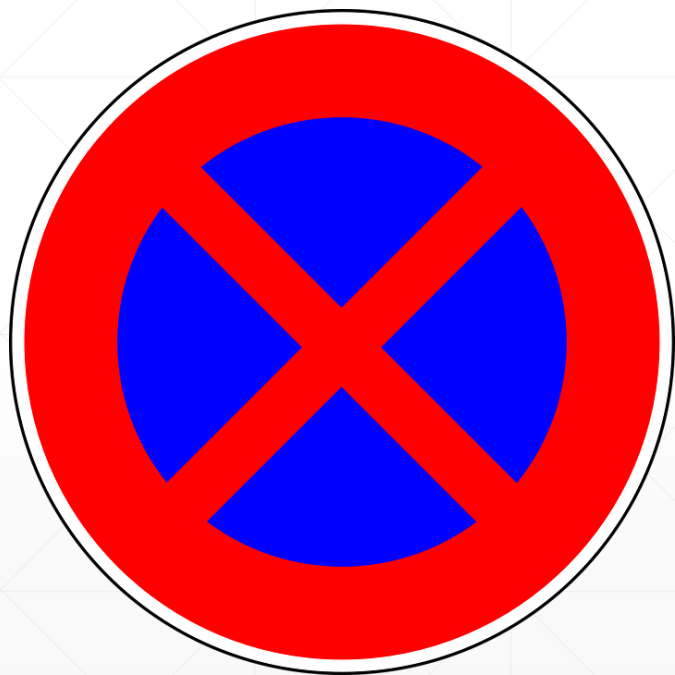
- Část VI. správního řádu
  - § 171 SpŘ
  - Právní předpis (právní akt) x rozhodnutí (správní akt) x OOP
-

Opatření obecné povahy

	Subjekt	Objekt
Právní předpis	Obecný	Obecný
Správní akt	Konkrétní	Konkrétní
Opatření obecné povahy	Obecný (Konkrétní)	Konkrétní (Obecný)

Opatření obecné povahy

Opatření obecné povahy

„Stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena

a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním,

b) nesprávným úředním postupem.“

§ 5 zákona č. 82/1998 Sb.

Opatření obecné povahy

*„Francouzská doktrína a judikatura 19. století zastávala neměnné stanovisko, dle kterého **nelze žádat náhradu škody za činnost (nečinnost) zákonodárcovu**. Zákon je považován za akt suverenity a znakem suverenity je, že zavazuje každého, aniž se lze dovolávat jakékoli náhrady.“*

Nález ÚS sp. zn. Pl.ÚS-st. 27/09

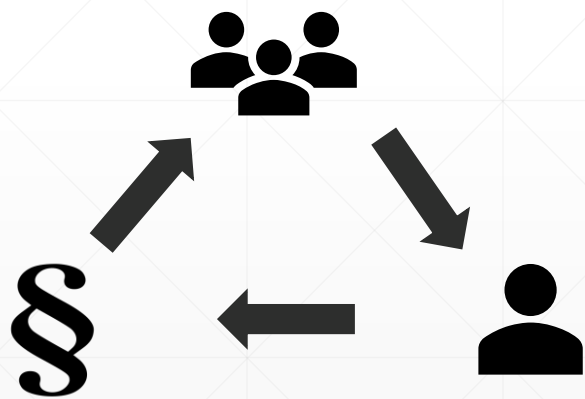

Vnitřní a statutární předpisy

Statutární a vnitřní předpisy

- Statutární v. vnitřní předpisy

Statutární a vnitřní předpisy

- Vztahy nadřízenosti a podřízenosti (hierarchie)
  - Teorie v. praxe (pozitivní právo)
  - Obecná v. omezená závaznost
  - Paradox vnitřních předpisů – dilema pokynu představeného
-

Soft law a judikatura

Význam soft law a judikatury ve správním právu

„Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.“

§ 2 odst. 4

Regulation and policy

[Single Rulebook](#)[Implementing Basel III in Europe](#)[Implementing FSB Key Attributes on resolution matters](#)[Regulatory activities](#)[Accounting and auditing](#)[Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism](#)[Colleges of supervisors](#)[Consumer protection and financial innovation](#)[Credit risk](#)[External Credit Assessment Institutions \(ECAI\)](#)[Financial conglomerates](#)[Internal governance](#)[Investment firms](#)[Large exposures](#)[Leverage ratio](#)[Liquidity risk](#)

Supervisory benchmarking exercises

Internal approaches used for the calculation of own funds requirements for market and credit risk are subject to an annual assessment by competent authorities. The EBA assists competent authorities in their assessment by providing a report, which includes benchmarks that help identify any material differences in RWA outcomes. The legal basis for the benchmarking exercises is laid down in the Capital Requirements Directive (CRD), in particular Article 78, as well as in the following technical standards provided by the EBA: a) Regulatory Technical Standards (RTS) on the assessment of the internal approaches adopted by institutions and the procedures for sharing those assessments between competent authorities; b) Implementing Technical Standards (ITS) specifying the benchmarking portfolios and reporting instructions for institutions to be applied in the annual benchmarking exercises.

[› Technical Standards, Guidelines & Recommendations](#)

Opinions, Reports and other Publications

[› Opinions](#)[› Reports](#)[› Decisions and recommendations](#)[› Other Publications](#)[› Credit Risk](#)[› Market Risk](#)

DATUM: 18. 12. 2023

Dohledové sdělení č. 2/2023 k poskytování cizoměnových úvěrů úvěrovými institucemi a řízení rizika likvidity a financování v cizích měnách

I. Předmět a určení

1. Toto dohledové sdělení je určeno bankám, družstevním záložnám, pobočkám zahraničních bank se sídlem v jiném než členském státě EU nebo ve státě, který je smluvní stranou Dohody o EHP (dále souhrnně označených „úvěrové instituce“).
2. Cílem dohledového sdělení je poskytnout úvěrovým institucím přehled vybraných očekávání České národní banky (dále jen „ČNB“) při výkonu dohledu obezřetnosti nad úvěrovými institucemi¹ v oblastech poskytování cizoměnových úvěrů nefinančním podnikům a domácnostem (spotřebitelům) a řízení souvisejících rizik. Potřeba bližší specifikace očekávání ČNB v oblasti řízení úvěrového rizika a rizika likvidity a financování v cizích měnách vyplynula z realizovaného dohledového šetření v dané oblasti.

Děkuji za pozornost!

---

sharp@prf.cuni.cz